

**WIZJONER DZIEŁA
MUZYCZNEGO –
DYRYGENT**

**TOMASZ
BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii muzyki dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Zbigniew Wiertel
Recenzja merytoryczna – Dorota Pękacka
Ignacy Ołów
dr Beata Rola
Jadwiga Iwanowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Wizjoner dzieła muzycznego – dyrygent

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji:

I–IV/45 minut

Cele

Uczeń:

- omawia genezę funkcji dyrygenta;
- charakteryzuje rolę dyrygenta w orkiestrze;
- przedstawia sposób pracy wybitnych dyrygentów;
- przyporządkowuje dzieła do ich twórców;
- wskazuje cechy charakterystyczne wskazanych dyrygentów;
- omawia przyczyny popularności dyrygentów.

Metody/Techniki/Formy pracy:

- impresyjna – analiza utworów muzycznych;
- burza mózgów;
- dyskusja moderowana;
- praca całego zespołu klasowego;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne

- „Symfonia No.5” L. van Beethovena;
- materiał źródłowy: artykuł Hanny Milewskiej *Tyłem do publiczności*: https://hi-fi.com.pl/images/numeryhfm/2014-10/pdf/068-071_HIFI_10_14.pdf.

Opis przebiegu lekcji

Część wstępna:

Nauczyciel zachęca do burzy mózgów, której słowem kluczowym jest dyrygent.

Wprowadza definicję dyrygenta oraz przybliża uczniom, w jaki sposób wyglądała praca orkiestry w czasach, gdy to pojęcie nie istniało.

Część właściwa:

1. Nauczyciel wyświetla uczniom fotografię dyrygenta. Zachęca do dyskusji na temat przedmiotów wykorzystywanych podczas prowadzenia orkiestry. Uczniowie zapoznają się z materiałem Hanny Milewskiej *Tyłem do publiczności*: https://hi-fi.com.pl/images/numeryhfm/2014-10/pdf/068-071_HIFI_10_14.pdf, dzielą się zapamiętanymi informacjami. Uczniowie z pomocą nauczyciela opisują batutę i partyturę.

2. Nauczyciel wskazuje rolę dyrygenta w interpretacji dzieła muzycznego. Dzieli zespół na dwie grupy i przydziela im zadania:
 Grupa I – na podstawie nagrania „Symfonii No.5” L. van Beethovena opisuje styl Herberta van Karajana i wpływ jego dyrygentury na wykonanie dzieła;
 Grupa II – na podstawie nagrania „Symfonii No.5” L. van Beethovena opisuje styl Leonarda Bernsteina i wpływ jego dyrygentury na wykonanie dzieła.
3. Uczniowie dzielą się efektami swojej pracy i porównują style dyrygentów.

Część podsumowująca:

Uczniowie wskazują rolę dyrygenta w interpretacji dzieła muzycznego, wskazują na różnorodne style i cechy dyrygentury.

Komentarz metodyczny

W lekcji zastosowano metody aktywizujące, sprzyjające uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: impresyjną, dyskusję moderowaną, pracę w grupach. Aby dostosować warunki pracy dla tych uczniów, należy zadbać o właściwe oświetlenie stanowiska pracy i sali lekcyjnej, stworzyć warunki do komfortowej pracy, odpowiednie warunki akustyczne, a w razie potrzeby umożliwić uczniowi użycie słuchawek. Wykorzystać mocne strony ucznia i najbardziej rozwiniętą jego inteligencję do wykonywania zadań. W ocenie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy stosować ocenianie kształtujące i wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a gdzie popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. W zakresie wymagań edukacyjnych dostosować trudność zadań i działań do możliwości ucznia, np. podzielić partie materiału na mniejsze części, wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu, zorganizować pomoc koleżeńską. Uczeń zdolny może przygotować prezentację z ciekawostkami na temat wybitnych dyrygentów. Podczas lekcji rozwijane są **kompetencje kluczowe**: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji (praca dyrygenta); w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej (słynne symfonie); osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (uczenie się od innych podczas pracy w grupach); w zakresie przedsiębiorczości (kształtowanie umiejętności komunikacyjnych).